

STRATEGIJA RAZVOJA INSTITUTA
ZA RAZDOBLJE
od 2008. do 2018. godine

Sadržaj

1.	Povijest Instituta	3
2.	Polazišta i namjena Strategije	5
3.	Postojeći uvjeti i dosezi djelovanja Instituta	6
4.	Misija i vizija	13
5.	SWOT analiza	13
6.	Razrada prioriternih ciljeva razvoja Instituta	15
	Prvi razvojni cilj: JAČANJE MEĐUNARODNE I NACIONALNE UOČLJIVOSTI I PRIZNATOSTI INSTITUTA	15
	Drugi razvojni cilj: INTENZIVIRANJE PROCESA ZNANSTVENOG OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA ZNANSTVENIH DJELATNIKA INSTITUTA, UZ KONTINUIRANU KADROVSKU OBNOVU	17
	Treći razvojni cilj: INTENZIVIRANJE AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA U EUROPSKI ISTRAŽIVAČKI PROSTOR (<i>European Research Area, ERA</i>)	18
	Četvrti razvojni cilj: POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURNIH, ORGANIZACIJSKIH I FINANCIJSKIH UVJETA RADA	19
	Peti razvojni cilj: DEFINIRANJE I STALNO INOVIRANJE DUGOROČNOG ZNANSTVENOG RAZVOJA INSTITUTA	19

1. Povijest Instituta

Institut je osnovan odlukom Savjeta Sveučilišta u Zagrebu 21. travnja 1964. godine, a na prijedlog nastavnika Sveučilišta, pod imenom Institut za društvena i sociološka istraživanja Sveučilišta u Zagrebu. Osnovni motiv osnivanja Instituta bio je sadržan u potrebi osiguravanja institucionalnih uvjeta za znanstvena istraživanja važnih pojava društvenoga života (poput društvene strukture, kulture, religije, javnog mnijenja, slobodnog vremena i dr.) koje su do tada uglavnom tretirane samo kao teorijske konstrukcije. Drugim riječima, Institut je osnovan radi potrebe da se teorijske postavke i hipoteze o različitim društvenim fenomenima, odnosima i procesima verificiraju i iskustvenim metodama društvenog istraživanja, budući da jedino metodologijski korektan spoj teorije i empirije u istraživanju može dati relevantne znanstvene spoznaje o složenim društvenim činjenicama i kretanjima. Stoga je Savjet svojom odlukom Institutu namijenio sljedeće funkcije:

- ◆ da organizira i koordinira znanstvenoistraživački rad iz društvenog i sociološkog područja
- ◆ da pridonosi suradnji stručnjaka i znanstvenika iz različitih područja društvenih znanosti i povezuje njihovu znanstvenoistraživačku djelatnost
- ◆ da okuplja kadrove iz prakse, omogući njihovo daljnje stručno i znanstveno usavršavanje i potiče ih na trajan i sustavan znanstvenoistraživački rad
- ◆ da se samostalno bavi proučavanjem aktualne društvene i sociološke problematike, osobito pitanjima koja se ne izučavaju na nekoj drugoj visokoškolskoj ili znanstvenoj ustanovi, a koja zahtijevaju suradnju stručnjaka i znanstvenika iz različitih područja
- ◆ da unaprjeđuje teoriju društvenih znanosti i metodologiju istraživačkog rada
- ◆ da unaprjeđuje oblike i metode visokoškolske nastave te izučava opće probleme visokog školstva
- ◆ da potiče i organizira različite oblike timskog rada u području društvenih i socioloških istraživanja
- ◆ da organizira i ostvaruje sustavno prikupljanje podataka, dokumentacije, literature i ostalih sastavnica znanstvenog rada u područjima kojima se bavi
- ◆ da izrađuje i objavljuje znanstvene radove, analize i dokumentacijske materijale u područjima kojima se bavi
- ◆ da organizira i ostvari treći stupanj nastave iz područja koja nisu zastupljena na drugim visokoškolskim i znanstvenim ustanovama
- ◆ da organizira različite druge oblike nastave te stručnog i znanstvenog usavršavanja u području društvenih i socioloških znanosti
- ◆ da surađuje s drugim znanstvenim i nastavnim ustanovama, političkim i društvenim organizacijama u vezi sa svojom djelatnošću
- ◆ da obavlja i sve druge poslove vezane uz ove osnovne zadaće.

Navedenom je odlukom imenovan i privremeni odbor Instituta koji je 29. siječnja 1965. godine ustanovi promijenio ime u Institut za društvena istraživanja Sveučilišta u Zagrebu, pod kojim je ustanova djelovala sve do 1993. godine kada joj je Zakonom o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti određen status javnog instituta i sadašnje ime (Institut za društvena istraživanja u Zagrebu).

Ukratko, Institut je prva i najstarija hrvatska znanstvenoistraživačka ustanova u području sociologije. Budući da je osnovna djelatnost Instituta u proteklim desetljećima ostala u biti ista, od samoga osnutka do današnjih dana, Institut sustavno radi na ostvarenju povjerenih mu funkcija, pri čemu dinamika i opseg angažmana po pojedinim funkcijama ponajviše ovisi o dostupnim financijskim, materijalnim i kadrovskim uvjetima u kojima Institut djeluje. Povijest Instituta popraćena je, naime, s nekoliko restrikcija u organizaciji istraživanja. Među njima je osobito značajno povlačenje sveučilišnih nastavnika na fakultete slijedom Zakona o znanstvenoistraživačkom radu iz 1974. godine te prekid financiranja tri znanstvenoistraživačka projekta 1991. godine, kada je Institut trajno napustilo 17 istraživača. Nova kadrovska obnova Instituta započela je 2000. godine, a traje i danas. S time u vezi, u razvoju Instituta mogu se razlikovati četiri temeljne razvojne faze: razdoblje sveučilišnog odjela u kojem se Institut uglavnom oslanjao na istraživačko osoblje fakulteta (1965.-1975.); razdoblje involucije i krize (1976.-1980); prevladavanje krize i prerastanje u sveučilišni institut s vlastitim istraživačkim potencijalom (u 80-im godinama 20. stoljeća), te razdoblje djelovanja u statusu javnog instituta (1993.-2010.) s naglašeno nesigurnim financiranjem kao i osipanjem kadra u prvom dijelu tog razdoblja i kadrovskom revitalizacijom u drugom.

Znanstvenoistraživački rad u Institutu isprva se odvijao po odjelima. Institut je imao Odjel za fundamentalna (opća) sociologijska istraživanja, Odjel za demografska istraživanja, Odjel za izučavanje naselja i urbanizam (kasnije: Odjel za urbanizam i sociologiju naselja), Odjel za proučavanje visokog školstva, Odjel za izučavanje upravljanja, Odjel za društveno i humanističko obrazovanje studenata, Odjel za proučavanje ateizma i religije, Odjel za ispitivanje javnog mijenja, Odjel za ispitivanje slobodnog vremena, Odjel za industrijsku sociologiju i Odjel za socijalnu patologiju. Godine 1977/1978. formirane su radne grupe koje su početkom 90-ih godina 20. stoljeća zamijenjene projektnim timovima kao fleksibilnim oblicima istraživačkog rada koji su se zadržali do danas. Tako danas djeluju timovi za sociologiju znanosti i tehnologije, za sociologiju religije, za sociologiju mladih, za sociologiju sela, grada i prostora, za sociologiju kulture i socijalnu stratifikaciju, a 2001. godine osnovan je Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja.

Kao najvažnije postignuće Instituta u proteklom razdoblju moguće je izdvojiti doprinos razvoju sociologije u nas, što se ogleda u konstituiranju sociologije kao znanstvene discipline, u formiranju znanstvenog potencijala, u stvaranju infrastrukturnih i logističkih pretpostavki znanstvenoistraživačkog rada (poput formiranja specijalizirane znanstvene biblioteke i

izdavačke djelatnosti) te u stvaranju znanstvenih osnova javnih politika ključnih za društveni razvoj Hrvatske. Uz to, Institut je znatno pridonio razvoju i profiliranju posebnih sociologija, kao što su ruralna i urbana sociologija, sociologija religije, obrazovanja, mladih, znanosti, kulture, slobodnog vremena i roda kao i razvoju interdisciplinarnih istraživanja. U određenim je sociologijskim pod/disciplinama bio, pa i ostao, nacionalnim istraživačkim središtem. U proteklom je razdoblju u Institutu realizirano oko 300 znanstvenih projekata i objavljeno više od 3.000 znanstvenih radova. Budući da se radi o teorijsko-metodologijski fundiranim empirijskim istraživanjima i studijama, one su važan dio sociologijske baštine o hrvatskom sociokulturnom prostoru i polazišne osnove budućih sociologijskih i srodnih istraživanja.

2. Polazišta i namjena Strategije

Uz Odluku Savjeta Sveučilišta u Zagrebu o osnivanju Instituta, osnovu za strateško planiranje njegovog daljnjeg razvoja čine Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07), Statut Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu od 12. 04. 2005. godine, Strateški okvir za razvoj 2006.-2013. godine te Znanstvena i tehnologijska politika Republike Hrvatske 2006.-2010. Pritom u vidu osobito imamo okolnost da je osnovna zadaća javnih znanstvenih instituta znanstveno istraživanje koje uključuje ostvarivanje znanstvenih programa od strateškog interesa za Republiku Hrvatsku, sudjelovanje u uspostavljanju znanstvene infrastrukture od interesa za cjelokupni sustav znanstvene djelatnosti i visokog obrazovanja te sudjelovanje u procesu visokog obrazovanja (*članak 3. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*). U planiranju polazimo od teze da brz napredak znanosti i tehnologije te izazovi globalizacije čine stjecanje znanja, njegovu produktivnu primjenu, kao i neprekidno obnavljanje i povećanje, temeljnim izazovom konkurentnih gospodarstava i društava, pri čemu je znanstvenoistraživački rad i djelotvornost prenošenja njegovih rezultata u dobra, usluge i procese jedna od temeljnih poluga u stvaranju konkurentnog gospodarstva i društva znanja (*Strateški okvir za razvoj 2006.-2013.*).

U tom smislu, Institut će kvalitetom i kvantitetom znanstvenoistraživačkog rada te obavljanjem ostalih srodnih djelatnosti (*članak 7. Statuta*) nastaviti pridonositi realizaciji ciljeva znanstvene politike Republike Hrvatske, ponajviše orijentacijom na stvaranje moderno opremljenog i fleksibilnog znanstvenoistraživačkog centra izvrsnosti u području sociologije, njegujući interdisciplinarnost i transdisciplinarnost u planiranju i provedbi istraživanja. Na tom putu Institut će nastaviti promovirati načela znanstvene djelatnosti, osobito slobodu i autonomiju stvaralaštva, etičnost znanstvenika, javnost rada, povezanost sa sustavom obrazovanja, međunarodna mjerila kvalitete, poticanje i uvažavanje specifičnosti socio-kulturnog nacionalnog sadržaja te zaštitu intelektualnog vlasništva (*članak 2. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i*

visokom obrazovanju). Promocija i zagovaranje ovih načela podrazumijeva maksimalnu moguću implementaciju ciljeva i zadataka znanstvenoistraživačke djelatnosti koji su definirani u dokumentima Europske komisije (obnovljena Lisabonska strategija, Europska povelja za istraživače, Kodeks ponašanja za novačenje istraživača, Akcijski plan za mobilnost, Akcijski plan za znanost i društvo i dr.). Stoga se u planiranju daljnjeg razvoja Instituta osobito rukovodimo smjernicama zacrtanima u dokumentu Europske komisije *Green paper: The European Research Area: New Perspectives* (Zeleni papir: Europski istraživački prostor: Nove perspektive) od 04. travnja 2007. godine, koji predstavlja ključni dokument za razvoj znanstvene politike u Europi. Prema tome, Institut će se u nadolazećem razdoblju pojačano angažirati u pogledu doprinosa:

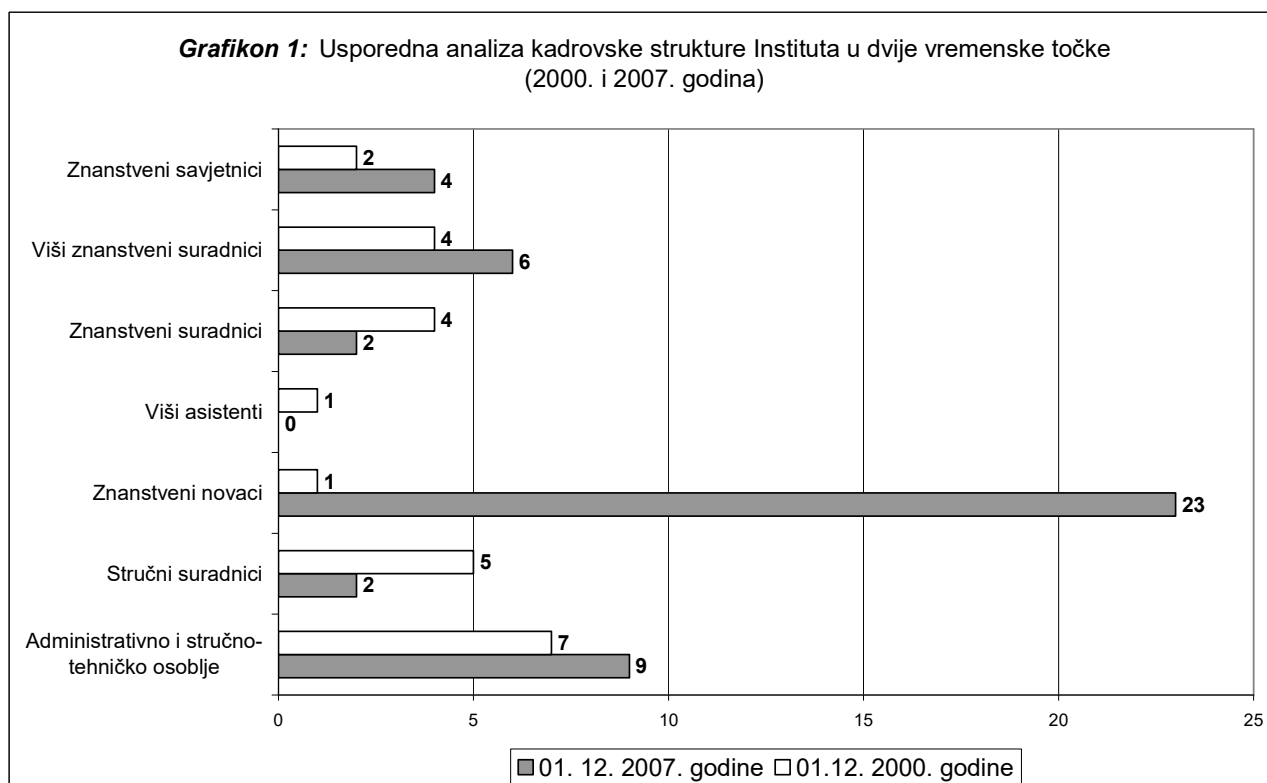
- ◆ odgovarajućoj protočnosti kompetentnih istraživanja s visokom razinom mobilnosti između institucija, znanstvenih disciplina, resora i država
- ◆ integriranosti, umreženosti i pristupačnosti istraživačkih timova Instituta europskoj i svjetskoj zajednici, posebno zahvaljujući mogućnostima suvremene elektroničke komunikacije
- ◆ pojačanom angažmanu u poticanju učinkovite suradnje sa zainteresiranom javnošću, osobito s Vladom Republike Hrvatske, tijelima državne uprave, jedinicama regionalne i lokalne samouprave, gospodarskim subjektima te međunarodnom zajednicom, u cilju formiranja inovativnih interdisciplinarnih istraživačkih skupina i privlačenja kritične mase ljudskih i financijskih resursa
- ◆ učinkovitoj razmjeni znanja, naročito između istraživačkih timova i aktera društvenog razvoja i ukupne javnosti te
- ◆ afirmaciji kvalitetno koordiniranih istraživačkih programa i prioriteta, uključujući povećanje opsega sudjelovanja u partnerskim istraživanjima na europskoj razini.

Osnovna namjena ove Strategije je definiranje ciljeva, zadaća, nositelja, rokova i indikatora provedbe aktivnosti kojima bi se u desetogodišnjem razdoblju stekli uvjeti za dobivanje formalnog statusa **znanstvenog centra izvrsnosti** (u skladu s člankom 29. *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*) u nekoliko istraživačkih područja kojima se Institut bavi. To će biti rezultat složenog procesa u kojem će se kombinirati pristup „odozdo prema gore“ (*bottom up*) i „odozgo prema dolje“ (*top down*).

3. Postojeći uvjeti i dosezi djelovanja Instituta

Godine 1990. u Institutu je bilo zaposleno 36 znanstvenika i istraživača. Od tada do 2000. godine Institut je napustilo njih ukupno 25 (radi prelaska u druge ustanove u zemlji i inozemstvu, te odlaska u mirovinu), a odobreno je zapošljavanje samo dva znanstvenika i jednog znanstvenog novaka. Kadrovska obnova započela je 2000. godine, tako da je u Institutu

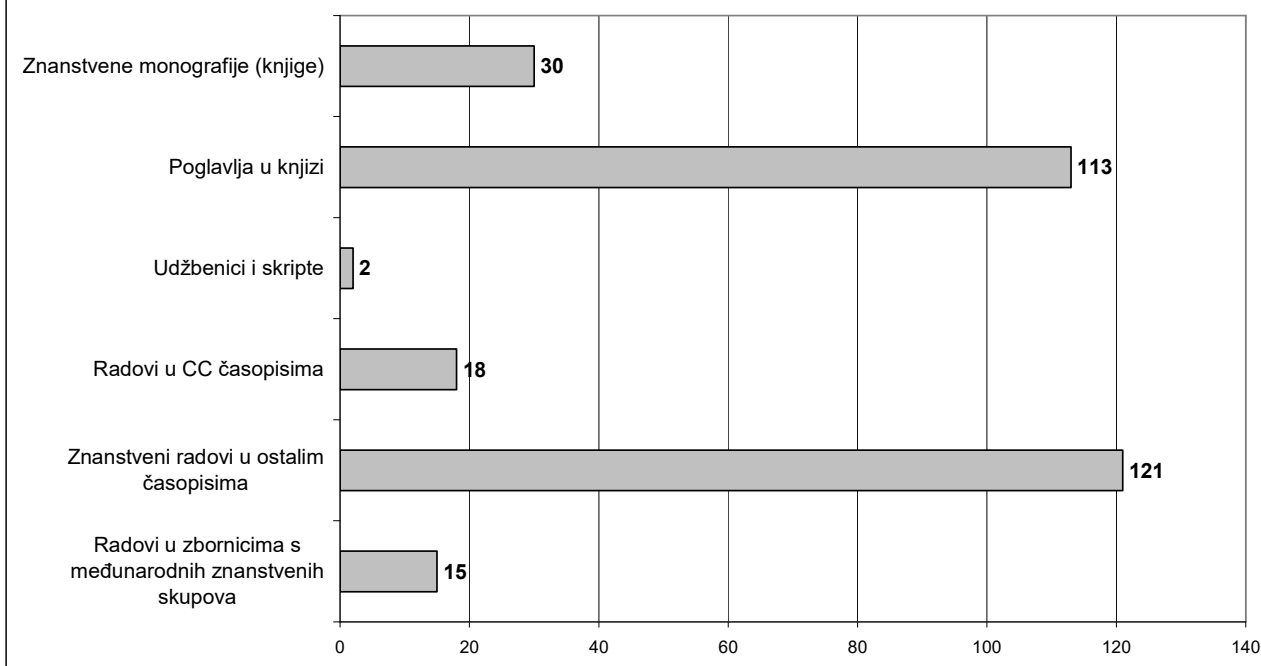
koncem 2007. zaposleno 12 znanstvenika, 23 znanstvena novaka i 2 stručna suradnika. Posljedica navedenih nepovoljnih kretanja jest da nijedan projekt nije zadovoljavajuće kadrovski kapacitiran, pa se *nastavak kadrovske obnove i znanstveno napredovanje postojećih znanstvenika* uistinu nameće kao najvažniji razvojni cilj Instituta, radi nastavka i intenziviranja postignutih pozitivnih kretanja u tom području. U grafikonu 1 prikazana je kadrovska struktura Instituta 2000. i 2007. godine.

Iz podataka prikazanih u grafikonu 1 proizlazi da je u promatranom razdoblju došlo do promjene kadrovske strukture Instituta u korist napredovanja znanstvenika u viša znanstvena zvanja te u korist kadrovske obnove koja se ogleda u zapošljavanju velikog broja znanstvenih novaka. Iz navedenog proizlazi da je u realizaciji ovog razvojnog cilja Instituta s jedne strane potrebno poticati znanstveno napredovanje znanstvenih novaka, a s druge je strane potrebno širiti korpus već formiranih znanstvenika, uključujući kontinuirani napredak znanstvenika u viša znanstvena zvanja. Uz oba se cilja nadovezuje potreba više usmjerenosti znanstvenika Instituta na objavljivanje radova u časopisima koji se referiraju u prestižnim međunarodnim bazama podataka (osobito u bibliografskim i citatnim bazama WoS i Scopus). Postojeća situacija u pogledu znanstvene produktivnosti znanstvenika Instituta prikazana je u grafikonu 2. Prikazani su odabrani podaci za protekli istraživački ciklus (od 2002. do 2006. godine, prema Hrvatskoj znanstvenoj bibliografiji).

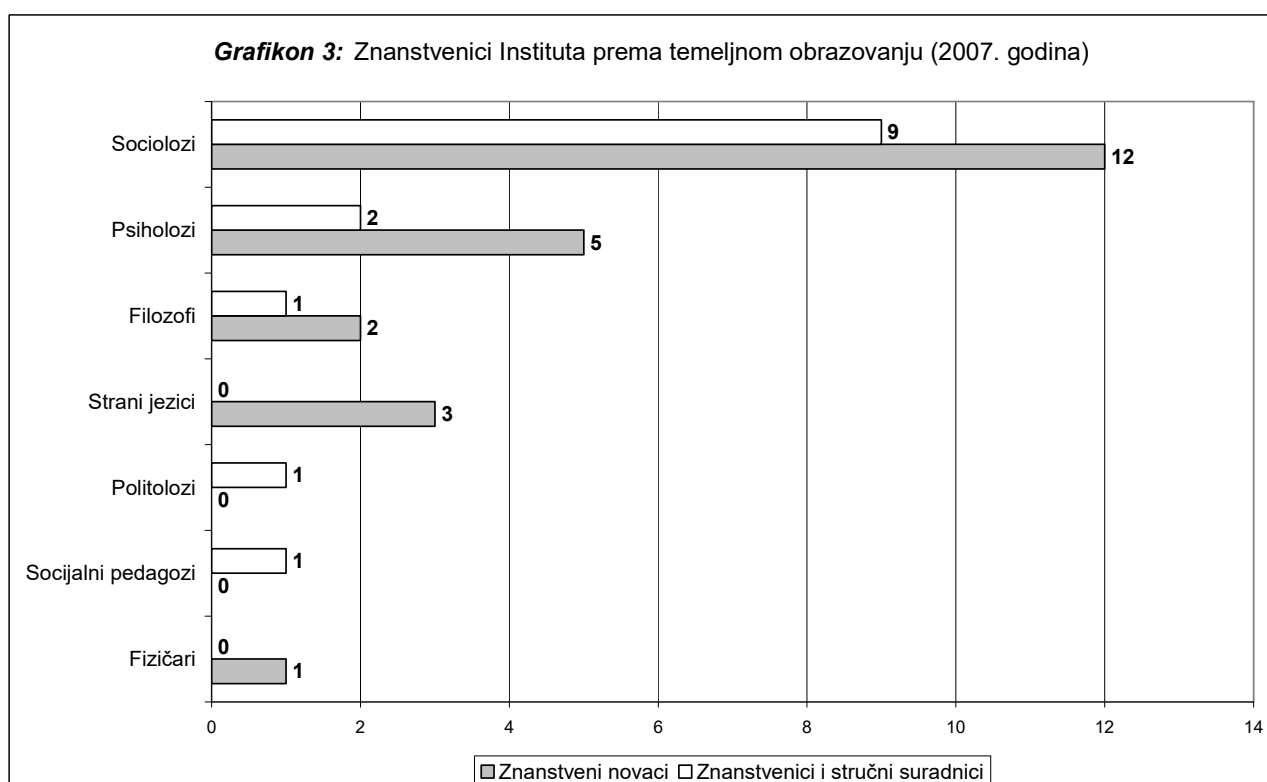
Grafikon 2: Znanstvena i stručna produkcija znanstvenika angažiranih na projektima Instituta (od 2002.-2006. godine)

Podaci prikazani u grafikonu 2 upućuju na zaključak da je znanstvena i stručna produkcija znanstvenika Instituta pretežno usmjerena na objavljivanje radova u specijaliziranim znanstvenim monografijama, dio kojih se objavljuje u sklopu biblioteke *Znanost i društvo*, a dio kod drugih izdavača. Iako opisana usmjerenost pridonosi preglednosti i sustavnosti znanstvenih dostignuća Instituta, ona istodobno umanjuje zastupljenost znanstvenika u međunarodnim časopisima. Stoga je u neposrednoj budućnosti potrebno iznaći odgovarajuću ravnotežu u znanstvenoj produkciji Instituta koja će omogućiti kontinuitet u objavljivanju specijaliziranih znanstvenih edicija i zastupljenost u međunarodnoj znanstvenoj javnosti.

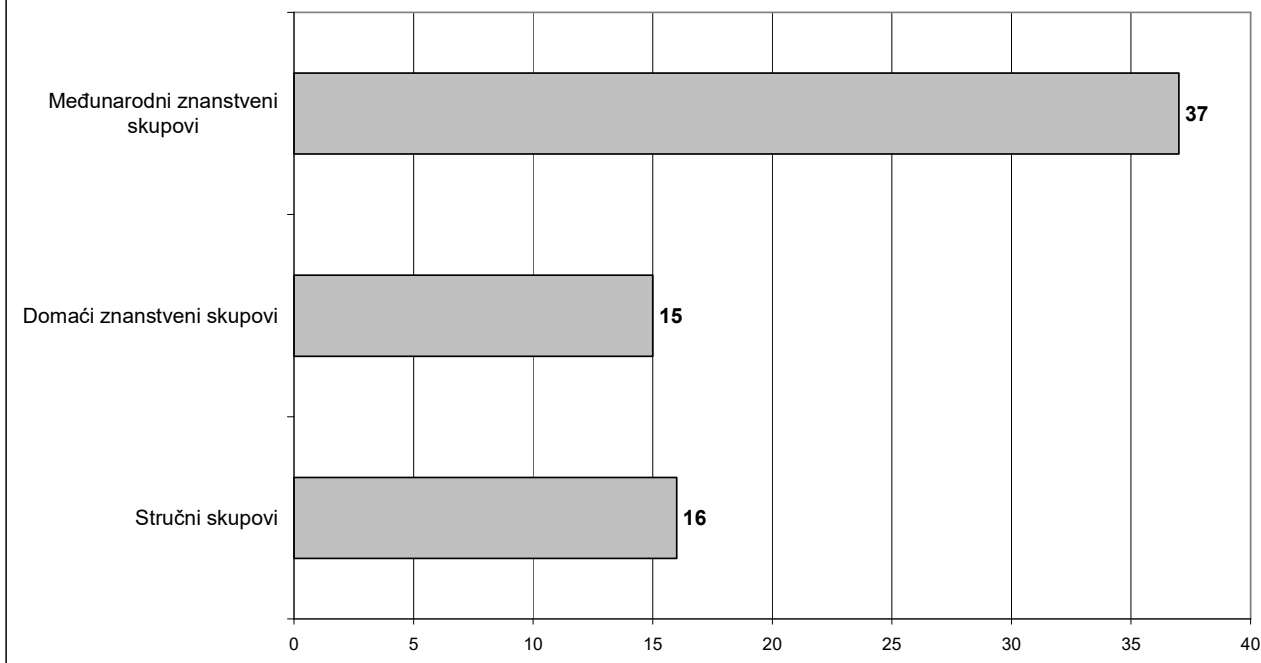
Jasno je, znanstvena se produkcija i međunarodna prepoznatljivost nužno vezuju uz realizaciju znanstvenih projekata koji, pak, iziskuju angažman brojnih znanstvenika iz različitih znanstvenih disciplina. S obzirom na postojeću strukturu i broj zaposlenih znanstvenih djelatnika, Institut je u tom pogledu znatno usmjeren na suradnju sa znanstvenicima iz drugih visokoškolskih i znanstvenih institucija (u zemlji i inozemstvu). Iako je otvorenost za suradnju sa znanstvenicima iz drugih institucija sastavni dio znanstvene politike Instituta koju je i nadalje potrebno kontinuirano razvijati i poticati, u sljedećem je razdoblju važno usmjeriti se na nastojanje da u svakom znanstvenom projektu bude dovoljno znanstvenika zaposlenih u Institutu koji će osigurati optimalnu realizaciju projekta. U 2007. godini Institut je na svojim znanstvenim projektima angažirao 41 vanjskog suradnika (od kojih je 10 iz inozemstva), što je trostruko više od broja znanstvenika koji su zaposleni u Institutu, ne računajući znanstvene novake (vidjeti grafikon 1).

S brojem i strukturom znanstvenog kadra povezano je i osiguranje uvjeta za dobivanje dopusnice za izbor u znanstvena zvanja, a što osobito aktualizira činjenica da troškovi znanstvene promocije postaju značajno financijsko opterećenje za projekte koji su u pravilu nedovoljno financirani. U tom je smislu, uz zadržavanje prepoznatljive interdisciplinarnе orijentacije Instituta, važno održati i dominantnu sociološku usmjerenost, što znači da najmanje 50% znanstvenika treba pripadati sociološkom znanstvenom polju. Struktura zaposlenika Instituta prema temeljnom obrazovanju prikazana je u grafikonu 3. Iz njega proizlazi da je Institut održao dominantnu sociološku usmjerenost, ali da je ubuduće potrebno više razvijati interdisciplinarnu komponentu (naročito zapošljavanjem pedagoga, politologa, ekonomista, antropologa, pravnika i drugih znanstvenika s područja društvenih i humanističkih znanosti).

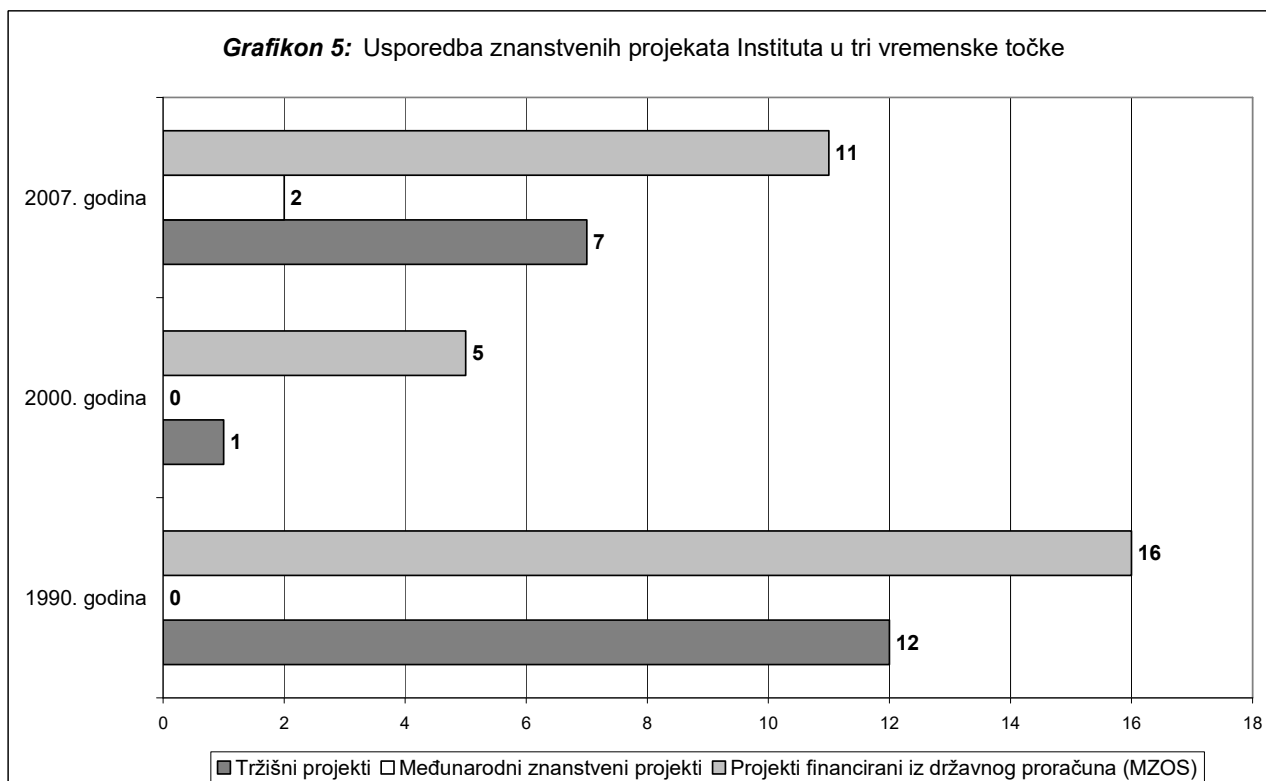

Afirmaciji Instituta u hrvatskoj i međunarodnoj znanstvenoj javnosti, među ostalim, može pridonijeti i aktivno sudjelovanje znanstvenika na međunarodnim i domaćim znanstvenim konferencijama. Podaci prikazani u grafikonu 4 upućuju na zaključak da je sudjelovanje znanstvenika Instituta na međunarodnim i domaćim znanstvenim i stručnim konferencijama i skupovima na zadovoljavajućoj razini. Takav trend valja poticati i u budućnosti, s naglaskom na povećanju međunarodne produkcije i prepoznatljivosti radova prezentiranih na međunarodnim skupovima.

Grafikon 4 : Sudjelovanje znanstvenika Instituta na konferencijama i skupovima (2007. godina)

Svi naprijed navedeni dosezi djelovanja Instituta posljedica su realizacije znanstvenoistraživačkih projekata usmjerenih interdisciplinarnom istraživanju društvenih pojava i procesa, osobito društvene strukture i dinamike, sociologije znanosti i tehnologije, religije, prostora, mladih, kulture i obrazovanja. U grafikonu 5 prikazan je broj projekata Instituta čija je realizacija počela 2000. i 2007. godine, te projekata koji su završeni 1990. godine. Ti podaci ukazuju na trend jačanja znanstvene djelatnosti Instituta koji je otpočeo u projektnom ciklusu 2002.-2006. godine, kada je nakon višegodišnjeg zastoja, Institut za svoju djelatnost ponovno dobio više sredstva iz državnog proračuna. Ipak, odobrena sredstva za materijalne troškove projekata su dva do tri puta niža od potrebnih i planiranih, što umanjuje mogućnost daljnjeg ozbiljnijeg intenziviranja znanstvene djelatnosti Instituta. Stoga je nužno pojačanu pozornost usmjeriti na iznalaženje drugih izvora financiranja znanstvene djelatnosti (naročito međunarodnih fondova, ali i svih drugih zainteresiranih subjekata).

Razmjerno nepovoljna financijska situacija se, među ostalim, ogleda i u trajno nepovoljnim prostornim uvjetima u kojima Institut djeluje. Djelatnici Instituta su trenutno disperzirani na tri lokacije, a zapošljavanje novih znanstvenika skučenost prostora čini sve akutnijim problemom. Postojeći prostorni razmještaj otežava svakodnevnu profesionalnu komunikaciju i suradnju te uzrokuje visoke troškove najma budući da je samo jedan prostor u vlasništvu Instituta. Osim izloženosti tržišnim cijenama, najam prostora je i potencijalni izvor nesigurnosti jer Institut ovisi o dobroj volji iznajmljivača. Dugoročno rješenje ovog problema može se očekivati jedino od osnivača (Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa) osiguravanjem odgovarajućeg poslovnog prostora.

Uz osiguravanje povoljnijih i stabilnijih prostornih i financijskih uvjeta vezuje se i unapređivanje organizacijskih uvjeta rada Instituta koji se odražavaju na mogućnosti širenja njegove djelatnosti. U tom je smislu moguće izdvojiti razmjerno nepovoljnu kadrovsku ekipiranost stručnih službi Instituta (osobito za stručnu potporu međunarodnim projektima) i nedostatnu znanstveno-organizacijsku profiliranost Instituta (uslijed gašenja ranijih odjela Instituta i njihova svođenja na istraživačke timove koji u javnosti nisu dovoljno prepoznati). Naime, jedna od posljedica desetogodišnjeg stagniranja znanstvenoistraživačke djelatnosti u Institutu jest njegova, u odnosu na stvarno stanje, podcijenjena percepcija u znanstvenoj zajednici te razmjerno nedostatna prepoznatljivost u široj javnosti. Oporavkom znanstvenoistraživačke djelatnosti Instituta s pratećim porastom znanstvene produktivnosti istraživača, u prvoj polovici ove dekade prekinuto je odsustvo Instituta s javne scene. Ipak, znanstvena revitalizacija Instituta još uvijek nije

doživjela odjek u znanstvenoj i široj javnosti sukladan ostvarenim rezultatima. Ocjenjujemo da bi osnivanje odjela za pojedina znanstvena područja (uz odgovarajuće kadrovsko popunjavanje) znatno pridonijelo javnoj prepoznatljivosti Instituta i otvorilo mogućnost za širenje istraživanja na znanstveno i društveno relevantne teme koje u danim okolnostima u hrvatskom društvu nisu odgovarajuće znanstveno istražene (npr. društvena stratifikacija, rodna pitanja i dr.), osobito ako je popraćeno širenjem međunarodnih aktivnosti. Upravo je snažnija međunarodna afirmacija put prerastanja Instituta u centar izvrsnosti, što nadalje upućuje na potrebu institucionaliziranja postojećih i poticanja novih kontakata znanstvenika Instituta s drugim znanstvenim i visokoškolskim ustanovama (posebice angažman u poslijediplomskim studijskim programima).

Širenje i institucionalizacija suradnje, a posebno intenziviranje aktivnosti uključivanja u Europski istraživački prostor (uključivanjem u međunarodne asocijacije, mreže i projekte, organiziranjem međunarodnih znanstvenih konferencija, pokretanjem poslijediplomskog doktorskog programa) otvara potrebu jačanja stručne strukture Instituta, odnosno otvaranje radnog mjesta stručnog suradnika za međunarodne projekte.

Radi izraženije otvorenosti međunarodnoj i domaćoj znanstvenoj javnosti osobito je važno stalno podizanje kvalitete izdavačke djelatnosti Instituta. U Institutu, naime, od 1964. godine kontinuirano izlazi znanstveni časopis *Sociologija sela*. Posljednjih desetak godina, pod utjecajem raznih nepovoljnih okolnosti – od kadrovske osipanja i zamiranja istraživanja na području ruralne sociologije (na kojima se zasnivao profil časopisa) do smanjenja financijske potpore – suzio se krug suradnika, a izlaženje nije bilo redovito. 1997. godine je koncepcija časopisa proširena, te mu je pridodan podnaslov *Časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnoga razvoja*, no takva djelomična promjena profila nije polučila zadovoljavajuće rezultate. Početkom 2006. časopis preuzima nova glavna urednica i obnovljeno uredništvo koji su uspjeli uspostaviti redovit ritam izlaženja i proširiti krug autora i suradnika. U 2007. godini časopis mijenja naziv u *Sociologija i prostor*, radi veće usklađenosti sa znanstvenim djelokrugom Instituta. U neposrednoj je budućnosti nužno steći uvjete za uključivanje časopisa u prestižne međunarodne bibliografske i citatne baze WoS i Scopus.

Osim časopisa, izdavačku djelatnost Instituta čini i biblioteka *Znanost i društvo* (utemeljena 2001. godine s 23 naslova objavljenih do 2007. godine, od čega dvije knjige na engleskom jeziku), u kojoj se izdaju studije proizašle iz istraživačkih projekata Instituta te povremeno knjige renomiranih znanstvenika koje nisu neposredni rezultat rada na institutskim projektima. Objavljivanje knjiga i studija financira se iz sredstava projekata, fonda Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa za izdavačku djelatnost i drugih izvora, najčešće od strane povremenih suizdavača. Ta biblioteka, kao i posebna izdanja, nastavljaju tradiciju objavljivanja rezultata istraživanja Instituta, koju je i ubuduće poželjno održati (s većom usmjerenošću izdanjima na engleskom jeziku), ali prioritet ima objavljivanje radova u inozemnim međunarodno indeksiranim časopisima. Budući da su u sklopu Instituta (i u ranijim razdobljima, od konca

šezdesetih godina prošlog stoljeća) objavljeni brojni vrijedni rezultati znanstvenih istraživanja, čini se svrsishodnim potaknuti objavljivanje znanstvenih sinteza koje bi znanstvenoj javnosti prezentirale razvojne trendove u sociokulturnom hrvatskom prostoru.

4. Misija i vizija

Misija Instituta je da se sustavno, longitudinalno i interdisciplinarno bavi znanstvenim istraživanjima društva, posebice istraživanjima socijalne stratifikacije, prostora, mladih, obrazovanja, znanosti, religije i roda. To pretpostavlja i uključuje obznanjivanje istraživačkih rezultata u knjigama, časopisima i na znanstvenim skupovima, intenzivnu međunarodnu suradnju i umreženost, diseminaciju znanja te doprinos razvoju hrvatskog društva stvaranjem znanstvenih podloga javnih politika.

Vizija Instituta zasniva se na težnji postizanja vrhunske znanstvene kvalitete, međunarodne uočljivosti i priznatosti svojih znanstvenih istraživanja i rezultata te statusa znanstvenog centra izvrsnosti u istraživačkim područjima kojima se bavi. Drugim riječima, u desetogodišnjem razdoblju želimo postati Institut koji će unutar sociologije i nekoliko srodnih društvenih istraživačkih područja biti međunarodno prepoznat i priznat po originalnosti, znanstvenoj relevantnosti i društvenoj aktualnosti rezultata svog znanstvenog rada i njegovih rezultata.

5. SWOT analiza

SWOT analiza koja slijedi proizlazi iz uvida u postojeće uvjete i dosege djelovanja Instituta.

Prednosti:

- ◆ razmjerno mlad istraživački kadar otvoren promjenama
- ◆ međunarodno prepoznatljivi znanstvenici u pojedinim područjima istraživanja
- ◆ usmjerenost interdisciplinarnosti, transdisciplinarnosti i timskom radu
- ◆ dugogodišnje istraživačko iskustvo i tradicija
- ◆ dugogodišnja izdavačka djelatnost
- ◆ razgranata mreža suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini
- ◆ involviranost u preddiplomske, diplomske i poslijediplomske programe mnogih visokih učilišta
- ◆ razmjerna stabilnost financiranja neophodne znanstvenoistraživačke infrastrukture (sredstva Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa)

- ◆ visoka autonomija projektnih timova
- ◆ visoka kooperativnost upravnih i znanstvenih tijela Instituta
- ◆ međunarodno iskustvo i obrazovanje na vrhunskim stranim sveučilištima

Nedostaci:

- ◆ neudovoljavanje formalnim uvjetima glede broja istraživača u znanstvenom zvanju
- ◆ nedostatna usmjerenost znanstvenika Instituta na objavljivanje radova u međunarodno relevantnim časopisima
- ◆ razmjerno slaba uključenost znanstvenika Instituta u međunarodne projekte
- ◆ nedostatna prepoznatljivost Instituta u međunarodnoj znanstvenoj javnosti
- ◆ rezultatima neprimjerena prepoznatljivost Instituta u široj hrvatskoj javnosti
- ◆ previsoka ovisnost o proračunskim sredstvima
- ◆ nemogućnost definiranja kadrovske politike na razini Instituta
- ◆ nepovoljna dobna struktura znanstvenog kadra
- ◆ nedovoljna kadrovska opremljenost stručnih službi Instituta (posebno u pogledu stručne potpore međunarodnim projektima)

Mogućnosti:

- ◆ jasnije određivanje istraživačkog profila i s time u vezi, određivanje dugoročne znanstvene politike Instituta
- ◆ uključivanje Instituta u međunarodne znanstvene organizacije i asocijacije
- ◆ veća usmjerenost na korištenje međunarodnih fondova za znanstvene projekte, kao i nacionalnih zaklada i fondova
- ◆ definiranje i redovito praćenje mjera za unaprjeđivanje kvalitete rada svih djelatnika Instituta
- ◆ formiranje vlastitog poslijediplomskog doktorskog studija
- ◆ institucionaliziranje suradnje Instituta s visokim učilištima različitih Sveučilišta
- ◆ otvaranje izdavačke djelatnosti Instituta međunarodnoj znanstvenoj zajednici, uključujući uvođenje znanstvenog časopisa *Sociologija i prostor* u bibliografske i citatne baze WoS i Scopus
- ◆ veća usmjerenost na primijenjene (tzv. tržišne) projekte (osobito u suradnji s Vladom RH, tijelima državne uprave, regionalnom i lokalnom samoupravom)
- ◆ podizanje javne svijesti o društvenoj korisnosti djelatnosti Instituta

Zapreke:

- ◆ nestabilan legislativni okvir s propisima koji se prečesto mijenjaju

- ◆ nedovoljno profilirana nacionalna politika i financijska potpora za međunarodnu suradnju i mobilnost
- ◆ neodgovarajući prostorni uvjeti u kojima Institut djeluje (rascjepkanost na više lokacija i otežano kadrovska proširenje)
- ◆ nedostatno financiranje znanstvenih projekata u području društvenih znanosti iz državnog proračuna RH
- ◆ nemogućnost uspostavljanja stabilnog financiranja razvojnih projekata
- ◆ nedostatna upravljačka autonomnost Instituta
- ◆ odljev kadrova zbog ograničenja u zapošljavanju mladih znanstvenika
- ◆ pritisci za pretjeranu komercijalizaciju znanstvenih istraživanja
- ◆ nedovoljna zainteresiranost potencijalnih korisnika i šire javnosti za djelatnost Instituta
- ◆ zastarjelost znanstvene opreme (informatičke, tehničke i druge) i ukidanje financijske potpore za njezinu nabavu

Prioritetni razvojni ciljevi:

1. jačanje međunarodne i nacionalne uočljivosti i priznatosti Instituta
2. intenziviranje procesa znanstvenog osposobljavanja i usavršavanja znanstvenika Instituta, uz kontinuiranu kadrovsku obnovu
3. intenziviranje aktivnosti uključivanja u Europski istraživački prostor (*European Research Area, ERA*)
4. poboljšanje infrastrukturnih, organizacijskih i financijskih uvjeta rada
5. definiranje i stalno inoviranje dugoročnog znanstvenog razvoja Instituta

Strateški cilj:

- ◆ **Postizanje statusa znanstvenog centra izvrsnosti u nekim istraživačkim područjima kojima se Institut bavi**

6. Razrada prioritetnih ciljeva razvoja Instituta

Prvi razvojni cilj: JAČANJE MEĐUNARODNE I NACIONALNE UOČLJIVOSTI I PRIZNATOSTI INSTITUTA

Zadaci/posebni ciljevi su sljedeći:

- 1.1. intenziviranje orijentacije na objavljivanje radova u prestižnim međunarodnim znanstvenim časopisima i publikacijama

nositelji: znanstvenici

rok: kontinuirano

- 1.2. uključivanje Instituta u međunarodne znanstvene asocijacije, mreže i projekte
nositelji: Znanstveno vijeće i ravnatelj/ica
rok: kontinuirano
- 1.3. iniciranje prakse suorganiziranja međunarodnih znanstvenih skupova u područjima istraživanja kojima se Institut bavi, najmanje jednom u pet godina
nositelj: Znanstveno vijeće
rok: kraj 2012. godine za prvi skup
- 1.4. poticanje sudjelovanja znanstvenika na međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima
nositelji: voditelji znanstvenih projekata i znanstvenici
rok: kontinuirano
- 1.5. postizanje veće međunarodne uočljivosti izdanja instituta: časopisa *Sociologija i prostor* i biblioteke *Znanost i društvo*
nositelji: uredništva časopisa *Sociologija i prostor* i biblioteke *Znanost i društvo*
rok: kontinuirano
- 1.6. osiguranje programskih, kadrovskih i materijalnih preuvjeta za dobivanje dopusnice za izvođenje vlastitoga poslijediplomskoga doktorskog studija
nositelj: Znanstveno vijeće
rok: kraj 2017. godine
- 1.7. institucionaliziranje suradnje s visokim učilištima na kojima znanstvenici Instituta sudjeluju u izvođenju nastave
nositelji: ravnatelj/ica i Znanstveno vijeće
rok: kontinuirano

Indikatori provedbe:

- ◆ 1.1.: najmanje jedan znanstveni rad u dvije godine (po znanstveniku) objavljen u inozemnom časopisu koji je uvršten u međunarodne bibliografske i citatne baze WoS i Scopus ili u publikacijama s međunarodnim uredništvom i recenzijama
- ◆ 1.2.: do 2010. godine Institut je učlanjen u najmanje 2 međunarodne znanstvene asocijacije, mreže ili projekta
- ◆ 1.3.: do kraja 2012. godine Institut će biti suorganizator najmanje jednog međunarodnog znanstvenog skupa
- ◆ 1.4.: najmanje jedno aktivno sudjelovanje po znanstveniku, godišnje na međunarodnom znanstvenom skupu

- ◆ **1.5.:** najkasnije do kraja 2010. godine uvrštavanje časopisa *Sociologija i prostor* u međunarodne bibliografske i citatne baze WoS i Scopus, te objavljivanje najmanje tri knjige na engleskom jeziku (međunarodno najzanimljivijih knjiga već objavljenih na hrvatskom jeziku i specijalna izdanja međunarodne i/ili komparativne naravi)
- ◆ **1.6.:** najkasnije do kraja 2015. godine bit će pokrenut postupak za dobivanje dopusnice za izvođenje poslijediplomskog doktorskog studija
- ◆ **1.7.:** do kraja 2012. godine bit će potpisani ugovori o suradnji s najmanje tri visoka učilišta

Drugi razvojni cilj: INTENZIVIRANJE PROCESA ZNANSTVENOG OSPOSOBLJAVANJA I USAVRŠAVANJA ZNANSTVENIKA INSTITUTA, UZ KONTINUIRANU KADROVSKU OBNOVU

Zadaci/posebni ciljevi su sljedeći:

- 2.1.** intenziviranje poslijediplomskog doktorskog usavršavanja znanstvenih novaka
nositelji: mentori i znanstveni novaci
rok: kontinuirano
- 2.2.** popunjavanje slobodnih radnih mjesta znanstvenika u znanstvenom zvanju, sukladno specifikaciji i potrebama pojedinih projektnih timova
nositelji: voditelji znanstvenih projekata
rok: kontinuirano
- 2.3.** otvaranje novih znanstvenih radnih mjesta
nositelji: Znanstveno vijeće i ravnatelj/ica
rok: kontinuirano
- 2.4.** kontinuirano poticanje znanstvenika Instituta na daljnja napredovanja u znanstvenim zvanjima, uz definiranje internih uvjeta koji nadilaze minimalne zakonom predviđene kriterije
nositelji: Znanstveno vijeće i znanstvenici
rok: kontinuirano
- 2.5.** intenziviranje prakse uključivanja u projektne timove međunarodno renomiranih vanjskih suradnika iz inozemnih znanstvenih i visokoškolskih ustanova
nositelji: voditelji projekata
rok: kontinuirano
- 2.6.** stjecanje uvjeta za dobivanje ovlasti za provođenje dijela izbora u znanstvena zvanja (znanstveno polje: sociologija), što podrazumijeva izradu plana znanstvenih promocija znanstvenika i novaka i planiranje profesionalne strukture znanstvenika (najmanje 50% stalno zaposlenih znanstvenika iz polja sociologije)

nositelji: Znanstveno vijeće

rok: 2012. godina

Indikatori provedbe:

- ◆ **2.1.:** najmanje 10 novih doktora znanosti do kraja 2011. godine
- ◆ **2.2.:** najmanje 5 novih znanstvenika u stalnom radnom odnosu do kraja 2011. godine
- ◆ **2.3.:** najkasnije do kraja 2017. godine bit će zaposleno najmanje 40 znanstvenika i istraživača, pri čemu će udio znanstvenih novaka biti najviše 20%
- ◆ **2.4.:** najmanje 20 napredovanja u znanstvenim zvanjima do 2018. godine
- ◆ **2.5.:** u sljedećem projektom ciklusu na znanstvenim projektima Instituta zadržati ili povećati udio međunarodno afirmiranih suradnika iz inozemnih znanstvenih i visokoškolskih ustanova
- ◆ **2.6.:** najkasnije do kraja 2012. godine kod mjerodavnih tijela bit će pokrenut postupak za dobivanje ovlasti provođenja dijela izbora u znanstvena zvanja (znanstveno polje: sociologija)

Treći razvojni cilj: INTENZIVIRANJE AKTIVNOSTI UKLJUČIVANJA U EUROPSKI ISTRAŽIVAČKI PROSTOR (*European Research Area, ERA*)

Zadaci/posebni ciljevi su sljedeći:

- 3.1.** otvaranje radnog mjesta stručnog suradnika za međunarodne projekte

nositelji: Znanstveno vijeće i uprava Instituta

rok: 2009. godina

- 3.2.** intenziviranje sudjelovanja u projektima na *Framework* programima EU, projekata ERC (*European Research Council*) i ESF (*European Science Foundation*)

nositelji: Znanstveno vijeće i voditelji projektnih timova

rok: kontinuirano

- 3.3.** poticanje uključivanja znanstvenika Instituta u aktivnosti *Joint Research Centra (JRC)*

nositelji: Znanstveno vijeće i voditelji projektnih timova

rok: kontinuirano

- 3.4.** kontinuirano poticanje znanstvenih novaka na školovanje izvan Hrvatske, te inozemnih boravaka znanstvenika

nositelji: Znanstveno vijeće, znanstveni novaci, znanstvenici

rok: kontinuirano

- 3.5.** poticati bilateralnu i multilateralnu suradnju sa srodnim institutima u drugim zemljama

nositelji: Znanstveno vijeće, ravnatelj/ica

rok: kontinuirano

Indikatori provedbe:

- ◆ **3.1.:** najkasnije do 2009. godine bit će zaposlen jedan stručni suradnik za međunarodne projekte
- ◆ **3.2.:** najkasnije do 2012. godine sudjelovanje u najmanje dva međunarodna projekta
- ◆ **3.3.:** najkasnije do 2012. godine najmanje tri znanstvenika bit će uključena u *Joint Research Centar* (JRC)
- ◆ **3.4.:** najkasnije do 2012. godine će najmanje dva znanstvena novaka doktorirati izvan Hrvatske
- ◆ **3.5.:** najkasnije do 2012. godine potpisana najmanje dva ugovora o suradnji s međunarodnim znanstvenim institucijama

Četvrti razvojni cilj: POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURNIH, ORGANIZACIJSKIH I FINANCIJSKIH UVJETA RADA

Zadaci/posebni ciljevi su sljedeći:

- 4.1.** intenziviranje aktivnosti usmjerenih iznalaženju mogućnosti za trajno rješavanje poslovnog prostora Instituta
nositelji: Upravno vijeće i ravnatelj/ica, u suradnji s osnivačem (MZOŠ)
rok: do kraja 2017. godine
- 4.2.** iznalaženje stabilnijih načina i dodatnih izvora financiranja znanstvenih projekata Instituta
nositelji: Upravno vijeće i ravnatelj/ica, u suradnji s osnivačem (MZOŠ), znanstvenici
rok: kontinuirano
- 4.3.** formiranje znanstvenih odjela/centara prema istraživačkim područjima
nositelj: Znanstveno vijeće
rok: kraj 2011. godine

Indikatori provedbe:

- ◆ **4.1.:** najkasnije do 2018. godine bit će trajno i odgovarajuće riješen poslovni prostor Instituta
- ◆ **4.2.:** najkasnije do 2012. godine bit će izrađen i usvojen dugoročan plan financiranja Instituta
- ◆ **4.3.:** najkasnije do kraja 2011. godine bit će usvojen izmijenjen i dopunjen Statut Instituta koji uređuje osnivanje odjela ili centara, uz odgovarajuću Specifikaciju radnih mjesta

Peti razvojni cilj: DEFINIRANJE I STALNO INOVIRANJE DUGOROČNOG ZNANSTVENOG RAZVOJA INSTITUTA

Zadaci/posebni ciljevi su sljedeći:

- 5.1.** definiranje istraživačkih područja u kojima Institut može ostvariti međunarodnu prepoznatljivost te koncipiranje znanstvenih projekata koje bi Institut mogao nuditi međunarodnim i domaćim fondovima, zakladama, agencijama i ostalim potencijalnim financijerima
nositelj: Znanstveno vijeće
rok: kontinuirano
- 5.2.** poticanje izrade znanstvenih sinteza kojima bi se objedinile dosadašnje najvažnije znanstvene spoznaje iz pojedinih područja istraživanja (od osnivanja Instituta do danas)
nositelji: voditelji znanstvenih projekata
rok: kontinuirano
- 5.3.** definiranje kadrovske politike koja omogućava da se održi postignuta zastupljenost zaposlenih sociologa uz istodobno proširivanje postojećeg interdisciplinarnog istraživačkog kadra Instituta na deficitarne profesionalne profile (pedagoge, politologe, ekonomiste, pravnike kao i istraživače iz drugih društveno-humanističkih znanstvenih polja), te da u projektnim timovima najmanje polovinu znanstvenika čine zaposlenici Instituta.
nositelj: Znanstveno vijeće
rok: kontinuirano
- 5.4.** osiguravanje kadrovskih uvjeta za razvoj istraživanja socijalne stratifikacije
nositelj: Znanstveno vijeće
rok: 2014. godina
- 5.5.** intenziviranje aktivnosti usmjerenih razvoju znanstvenih istraživanja rodne/spolne diferencijacije
nositelj: Znanstveno vijeće
rok: 2012. godina

Indikatori provedbe:

- ◆ **5.1.:** najkasnije do 2010. godine bit će osmišljen najmanje jedan projekt koji je ponuđen međunarodnim i domaćim zakladama, agencijama, fondovima i dr. (uključujući i fondove Europske unije)
- ◆ **5.2.:** najkasnije do 2014. godine bit će objavljene najmanje dvije znanstvene sinteze
- ◆ **5.3.:** u tekućem projektnom razdoblju (do 2011. godine) osigurati da svaki projektni tim ima najmanje jednog zaposlenog sociologa te da se prioritetno zapošljavaju insuficijentni profesionalni profili istraživača, a u novom projektnom ciklusu osigurati da u projektima prijavljenim Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa zaposlenici Instituta čine najmanje 50% suradnika

- ◆ **5.4.:** najkasnije do kraja 2014. godine u Institutu će biti zaposlena najmanje dva znanstvenika za istraživanja socijalne stratifikacije
- ◆ **5.5.:** najkasnije do kraja 2011. godine bit će izrađen i prihvaćen plan osnivanja centra za rodna istraživanja, uz osiguravanje financijskih sredstava.